

HET HUIS MET DE GOUDEN DEUR

*Voor mijn lieve zoon Jonathon,
ik hou van je met heel mijn hart*

75 V.C.
PARENTALIA

1

*Een man die alleen woont heeft verdriet... en mede daardoor
ambitie, hebzucht en een tomeloze honger naar het leven.*

PLINIUS DE OUDERE, NATURALIS HISTORIA

De kunstschilder houdt zich op de houten steiger in evenwicht. Amara slaat hem gade. De verfstreken van zijn penseel, waarmee hij de godin tot leven brengt, kan ze niet zien. De rest van het fresco, een jachtafereel in haar kleine tuin, is klaar, afgezien van het gezicht van Diana, dat is nog niet af. Ze snuift de intense, verrukkelijke geuren van de lente op. Narcissen groeien als witte sterren aan haar voeten en verspreiden een zoete geur.

‘Niemand kan haar schoonheid recht doen,’ merkt de schilder op. Hij doet een stapje naar achteren om zijn werk te overzien en neemt dan zijn penseel weer ter hand.

Amara weet dat hij niet de godin Diana bedoelt. Ze had iedereen in de arm kunnen nemen om een godheid te schilderen, maar ze heeft deze man gekozen, Priscus, omdat hij de gewezen minnaar is van haar vriendin Dido, en de enige kunstenaar die in staat is haar schoonheid te verbeelden. ‘Jij wel,’ zegt Amara tegen hem. Ze hoopt het in elk geval. De rest van het schilderij is tegen een goedkoper tarief afgehandeld door de ambachtslui in zijn atelier. Priscus, de meester, betaalde ze het tienvoudige om haar vriendin te vereeuwigen.

‘Ze was zo verfijnd,’ zegt Priscus. ‘Ze had een lichtheid die je bij niemand anders zag. En ik weet nog hoe mooi ze kon zingen.’

Dido is nog geen drie maanden dood. Amara voelt de tranen opkomen en ze knippert snel met haar ogen, want Priscus mag ze niet zien. Het is vreemd om hem over de vloer te hebben. De laatste keer dat ze hem zag, waren zij en Dido nog slaven. Priscus was een vaste klant die hun pooier betaalde om de nacht met Dido door te brengen, terwijl zijn vriend Salvius geld had neergelegd om zich met Amara in de slaapkamer ernaast te vermaken. Nu is ze een vrije vrouw die hem voor zijn diensten betaalt, en dat is een hele omslag. Ze vermoedt dat ze geen van beiden goed weten hoe ze nu met elkaar moeten omgaan.

Hij buigt zich naar achteren en overziet zijn werk. ‘Ik denk dat het klaar is.’

Amara doet een stapje naar voren. ‘Mag ik al kijken?’

‘Natuurlijk.’ Priscus klimt van de steiger, en eindelijk is het fresco volledig te zien.

Dido houdt haar ene hand op haar hart, de andere wijst naar de tuin. Amara staart naar haar overleden vriendin. Priscus heeft de volmaakte symmetrie van haar gezicht kunstig vervat, de zachtheid van haar lippen, en bovenal haar ogen, donker door een triestheid die ze nooit helemaal kon verbergen. Amara wordt plotseling overmand door verdriet en wendt zich af. Priscus steekt zijn hand naar haar uit, maar hij bedenkt zich, bang dat hij haar misschien zal beledigen met zijn aanraking. Het duurt even voor ze haar stem terug heeft. ‘Ik zal je nooit genoeg kunnen bedanken.’

‘Het was een genoegen,’ zegt hij. ‘Het is ergens een troost dat haar schoonheid niet voor altijd verloren is gegaan.’ Priscus staat naast Amara, met voldoende ruimte tussen hen in om haar zijn respect te betonen. ‘Maar mag ik je iets vragen? Waarom heb je ervoor gekozen haar op deze manier te gedenken?’

Hij gebaart naar de hen omringende muren, en Amara kijkt naar de beelden die zo anders zijn dan de exquise schildering van de vrouw. Een reebok met een mensengezicht wordt verscheurd door honden, hun snuit is glibberig van het bloed, hun tanden blikeren

vlijmscherp in de wijd opengesperde bekken. Witte ribben steken uit de opengereten flank van de reebok en het rode hart ligt bloot. Het is Acteon, die door Diana in een reebok is veranderd. De prijs die hij moest betalen omdat hij de godin naakt had gezien. Diana wijst naar hem terwijl hij sterft, wat Dido's triestheid tot een soort wrede onverschilligheid maakt.

'Haar hart was zuiver,' antwoordt Amara. 'Wie had Dido anders kunnen zijn dan een maagdelijke godin?'

Ze weten allebei dat ze de vraag ontwijkt. Priscus buigt gehoorzaam zijn hoofd, te beleefd om aan te dringen. 'Vanzelfsprekend.'

Amara wacht tot hij zijn schilderspullen bij elkaar heeft gezocht en met zorg in een doos heeft verpakt. Een van zijn leerlingen breekt de steiger af om mee terug te nemen naar hun atelier. Ze vergezelt hen door het atrium naar de deur. Ze hoeft hem niet nu te betalen. Rufus, haar beschermheer en minnaar, zal de rekening vereffenen wanneer hem dat goeddunkt. Bij de deur aarzelt Priscus even. 'Ik hoop dat het je niet stoort dat...' Zijn stem stokt, dan maakt hij zijn zin af. 'Salvius vroeg of ik de beste wensen wilde overbrengen, dat je in goede gezondheid mag verkeren, en hij dankt de goden met heel zijn hart voor je geluk. Je staat bij hem in hoog aanzien.'

Amara's gezicht verraadt niets van de inwendige storm die opsteekt nu ze aan haar vorige leven wordt herinnerd. Ze weet dat Juventus, de deurwachter, elk woord zal hebben gehoord, al staat hij stilzwijgend op zijn post. 'Dat is vriendelijk van hem. Geef mijn vriend de hartelijke groeten, en moge hij ook in goede gezondheid verkeren.' Ze knikt beleefd, maar gereserveerd, en loopt weg voor Priscus er nog meer aan kan toevoegen. Het noemen van Salvius' naam brengt een stortvloed aan ongewenste herinneringen met zich mee. Zijn handen op haar lichaam, zijn naaktheid, zijn gewicht boven op haar, en nog erger, niet Salvius, maar de angst en de duisternis van haar voormalige cel in het bordeel, het geweld en de ellende. Haar verleden is als de kolkende maalstroom Charybdis, die haar diep meetrekt onder water tot ze geen adem meer kan krijgen.

Ze probeert niet te rennen als ze haastig de trap neemt naar haar studeerkamer boven en de deur achter zich sluit. Haar benen trillen. Ze laat zich achter haar bureau op een stoel zakken en legt haar handen plat op het werkblad om een golf van paniek te onderdrukken. Haar geest speelt haar opnieuw parten door haar het gevoel te geven dat ze niet echt op de plek is die haar ogen registreren, maar weer terug in het Wolvennest van Felix. Haar oren suizen als ze in haar la naar het kistje zoekt dat haar altijd tot bedaren brengt. Sinds ze hier woont, bewaart ze daarin het geld dat ze heeft verdiend met een hele reeks leningen die ze heeft geïnd, en ook de genereuze toelagen van Rufus. Ze laat de munten door haar vingers glijden, ze voelt het geruststellende gewicht op haar handpalm, ze hoort het gerinkel dat op milde regendruppels lijkt als ze weer in het kistje vallen.

Ze heeft het vertrek zo ingericht dat het er zo min mogelijk op Felix' werkkamer lijkt. Meubelstukken zijn schuin gerangschikt en alles ziet er anders uit. Haar wanden zijn niet rood maar wit, versierd met elegante kleine cupido's op een kleine afstand van elkaar, de ene met een harp, de andere met een pijl en boog. Kleine, blanke figuren, beschilderd met zorgvuldige verfstreken – alle tekeningen zijn verfijnd en keurig afgewerkt om in niets op het Wolvennest te lijken, maar toch zijn de beelden minder sterk dan de stierenschedels en de zwarte sokkels in Felix' werkkamer, die in haar geheugen staan gegrift. Als ze haar ogen sluit, weet Amara dat ze die zal zien. Ergens doet dit zitten achter haar bureau haar aan haar voormalige meester denken. Zelfs in haar dromen doemt hij op die manier in haar herinnering op: de hoekige lijnen van zijn lichaam dat over de boeken zit gebogen, de manier waarop hij altijd opkeek, de kracht van zijn handen.

Een klopje op de deur brengt haar met een schok naar het heden. 'Wie is daar?'

Martha komt binnen. Amara glimlacht naar haar, maar de dienstbode houdt haar blik op de grond gericht. 'Zal ik u kleden voor uw bezoek aan Drusilla, meesteres?' Haar accent is zo sterk dat Amara soms moeite heeft haar te verstaan.

Martha loopt met gekromde schouders en altijd met gebogen hoofd. Eerst dacht Amara dat het uit schuchterheid was, inmiddels herkent ze die houding als van iemand die zich tegen de slavenstatus verzet. Zo was ze zelf ooit jegens Felix. Amara slikt haar ergernis in. Het meisje heeft geen idee hoeveel geluk ze heeft dat ze in dit schitterende huis mag wonen en niet in een bordeel hoeft te werken.

Martha is Hebreeuws. Ze is gevangengenomen tijdens de recente belegering van Masada – dat is tenminste de lezing van Philos, de majordomus. Philos is degene die de twee andere slaven mocht uitkiezen om zijn meester te dienen. Martha is Rufus' bezit en hij heeft nooit iets over haar gezegd. Hij ziet slaven niet als mensen. Al zijn bedienden staan tot Amara's beschikking, net als het meubilair, en het zou niet in hem opkomen over hun uiteenlopende persoonlijkheden na te denken, net zomin als hij tijd zou verspillen aan het achterhalen van de herkomst van tafels of lampen. Amara hoopt dat Rufus nooit het bed met Martha heeft gedeeld, want het meisje is knap. Het zou kunnen verklaren waarom ze zo onvriendelijk doet.

'Dank je,' zegt Amara. Ze staat op van haar bureau. 'Goed dat je me eraan herinnert.'

Ze lopen de trap af naar het eerste privévertrek van Amara naast het atrium. Martha heeft de kaptafel in gereedheid gebracht. Als Amara aanschuift en alle uitgestalde parfums en cosmetica ziet, denkt ze onwillekeurig aan Victoria, haar vriendin en voormalige medewolvin die haar goedkope flesjes altijd secuur rangschikte op de vensterbank van het bordeel, en haar uiterste best deed om er zo mooi mogelijk uit te zien. Ze kan zich Victoria moeiteloos voor de geest halen: de weelde aan donkere krullen die over haar schouders viel, haar hese lach, haar scherpe tong en haar sarcasme. Het is alsof ze elk moment de kamer binnen kan komen om een plek achter de kaptafel op te eisen. Martha begint het haar van haar meesteres te kammen. Amara pakt een sierlijk glazen potje in de vorm van een bloem, opent het en ruikt eraan. Jasmijn. Het is de enige geur die Rufus prettig vindt. Martha zucht als Amara het neerzet en trekt

de kam door haar haar. Haar meesteres kan niet stilzitten en dat bemoeilijkt het kappen van haar krullen.

Als ze klaar is, houdt het meisje haar de spiegel voor. Amara brengt altijd liever zelf haar make-up aan. Ze pakt de kohl, zet haar ogen opnieuw aan waar die is uitgelopen, maar smeert niets op haar huid. In de tijd dat ze in het bordeel werkte, was dat soort cosmetica onbetaalbaar en Rufus is het inmiddels gewend om haar zonder te zien. Die ene keer dat ze zich had geschminkt, had hij zijn neus opgetrokken. Alle woorden die hij gebruikt om haar te beschrijven – lieflijk, verfiend, naïef – ziet ze eerder als een instructie dan als een compliment. Het is niet van belang dat ze in een bordeel heeft gewerkt, dat ze de gewelddadigste pooier van Pompeï heeft afgetroefd, of dat ze met haar razernij bergen kan verzetten. Het zijn niet de dingen die haar minnaar wenst te zien, dus verbergt ze ze allemaal.

‘Dank je,’ zegt Amara. ‘Je kunt nu in de keuken beginnen.’

‘Maar is het niet beter als ik met u meega?’ vraagt Martha nerveus. ‘De meester heeft liever niet dat u alleen naar buiten gaat.’

Het is al lastig genoeg om een ontevreden dienstbode te hebben – Amara hoeft er geen spionne bij.

‘Ik ben niet bang op straat.’ Ze glimlacht koeltjes, wetende dat het meisje haar zal begrijpen. ‘Ik ben het gewend om op pad te gaan.’

Martha buigt haar hoofd. Ze bloost en ongetwijfeld vervloekt ze de dag dat de Romeinen haar uit haar vaderland hebben geroofd om hier een hoer te bedienen. Amara laat haar achter en loopt door het atrium naar de enorme houten deur. Juventus aarzelt even voor hij haar ongeleid naar buiten wil laten gaan. Hij kijkt snel om zich heen of hij Philos, de majordomus, ergens ziet om toestemming te vragen.

‘Philos is vandaag met zijn meester op stap,’ zegt Amara ongeduldig. ‘Wil je misschien de deur openen zodat ik naar de harplessen kan die Rufus heeft betaald?’

‘Natuurlijk, meesteres.’ Juventus doet een stap opzij.

Het is hier in de straat veel rustiger dan waar ze voorheen woonde.

Het bordeel bevond zich op een tweesprong, pal tegenover een bar en een tweede op steenworp afstand, maar als ze op de stoep staat, voelt het toch alsof ze vanuit een stille vijver in snelstromend water stapt. Ze wijkt uit voor een keur aan opbollende doeken, stroken rood, geel en oranje die flapperen in de wind. Het huis dat Rufus voor haar huurt, staat naast een van de vele textielhandels die deze straat rijk is. De winkelier, Virgula, knikt Amara toe als ze langsloopt. Het stoort haar geenszins dat ze een concubine als buurvrouw heeft. Per slot van rekening hebben ze dezelfde huisbaas – een vriend van Rufus met wie Amara nog niet heeft kennisgemaakt.

De straat is smal, maar Amara richt zich in haar volle lengte op en blijft strak voor zich uit kijken, waardoor de mensen voor haar opzijgaan. Een man met zijn armen vol lederwaren moet hijgen van de inspanning, maar hij maakt toch ruimte voor haar. Amara keurt hem geen blik waardig. De tijd dat ze de blikken van mannen op straat moest beantwoorden, ligt achter haar.

Al snel heeft ze het huis van Drusilla bereikt. De meest begeerde courtisane van Pompeï woont niet ver bij haar vandaan, en hun straten lopen parallel aan elkaar. Daarom weet ze dat ze er van Rufus alleen naartoe mag. Dit huis is niet gehuurd, Drusilla is de trotse eigenaar, en het schitterende glasatelier aan de straatkant is ook van haar. Amara blijft even staan om naar binnen te kijken. Het glaswerk dat vooraan staat is minder kunstig dan de objecten achterin. Alledaagse gebruiksvoorwerpen als bekers en parfumflessen op de toonbank maken achter in de winkel plaats voor potten in de vorm van vissen, of urnen die rijkelijk zijn versierd met rijpe druiven en nimfenarmen als oor. Amara's blik gaat altijd werktuiglijk naar de plank met de kleine standbeelden van de goden. Ze doen haar denken aan de prachtige glazen Pallas Athene in het huis van haar ouders, en ze vraagt zich af wie het beeldje nu in zijn bezit heeft.

Amara voelt haar hart lichter worden als ze over de drempel stapt en Drusilla's atrium betreedt. De deurwachter knikt als hij haar ziet – ze is hier altijd welkom.